

FIETSROUTE

Rondje Zandleij

Biezenmortel, Haaren en Helvoirt

LENGTE 33 KM

Rondje Zandleij

Fietscafé De Rustende Jager, aan de Oude Bosschebaan, ligt in de luwte van de Loonse en Drunense Duinen en is een prima start- en eindpunt voor deze fietstocht. Onderweg kom je langs de beken van het Brabants plateau. De bekendste is de Zandleij, die van oudsher Tilburg verbindt met de Maas, tegenwoordig indirect via het Drongelens Kanaal. De afwatering in dit gebied is altijd matig geweest, vandaar dat er in dit gebied veel drassige broeklanden voorkomen. Tegenwoordig zie je hier in het boerenland veel boomkwekerijen.

Na ruim 20 km kruist de route opnieuw de Oude Bosschebaan, om daarna verder te gaan via gehuchten als Distelberg en Giersbergen. Deze laatste ligt midden in het Nationaal Park

De Loonse en Drunense Duinen. Dit oude boerengehucht met mooie boerderijen heeft altijd tegen het stuifzand moeten vechten. Van nature liggen de duinen namelijk op een hoge dekzandrug. De natuurlijke bossen op deze zandrug zijn in de middeleeuwen gekapt en de heide werd door schapen begraaasd. Door overbeweiding, dus door menselijk handelen, zijn hier stuifzanden ontstaan. De inwoners van Giersbergen legden eikenwallen aan om zich tegen de zandstormen uit het westen te beschermen. Terreinbeheerder Natuurmonumenten heeft de eikenwal hersteld. Hoe hoog het zand op kon stuiven is nog goed te zien voorbij Giersbergen. Op sommige plaatsen is het zand bijna tien meter hoog.

Boomkikker

Giersbergen

Praktische informatie

Start- en eindpunt

De Rustende Jager, Oude Bosschebaan 11, Biezenmortel (bij kp 35).

Lengte

33 km.

Parkeren

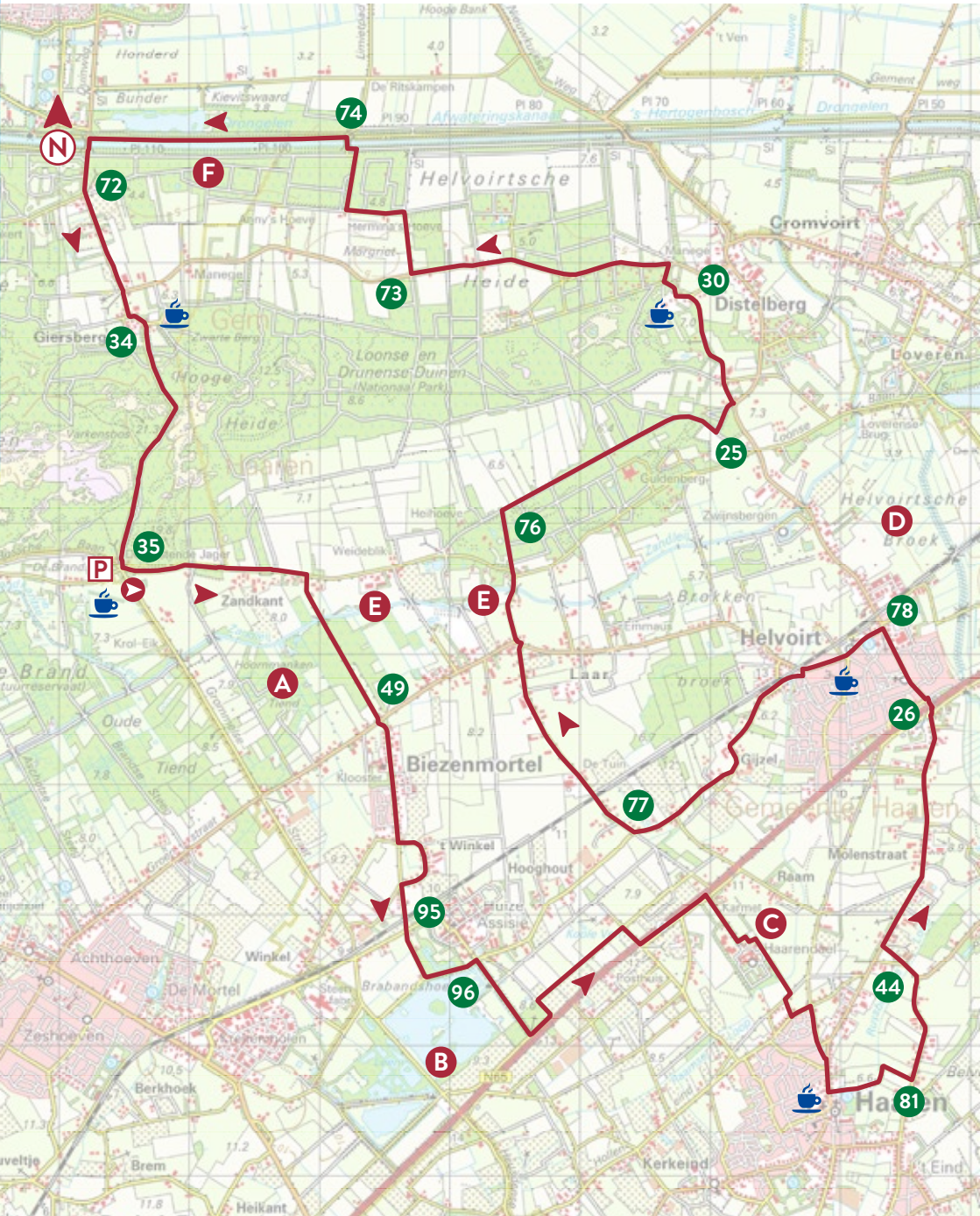
Parkeren op de Oude Bosschebaan.

Fietsknooppunten

De route volgt fietsknooppunten. Bij Haaren wordt kort van de knooppuntenroute afgeweken.

FIETSROUTE

lengte 33 KM

 = 1 km

A De Brand

De route gaat bij de Zandkantseweg langs oude veenontginningen, die dateren van 1200 tot 1350. Het is een mix van drassige weiden en hakhoutbos. Door dit gebied stroomt de Zandleij, een beek die het gezuiverde rioolwater van Tilburg naar de Maas afvoert. Dat voedselrijke water stroomde eerst dwars door het natuurgebied. Waterschap De Dommel heeft in 2017 het project Natte Natuurparel De Brand gerealiseerd. De oude Zandleij is gedempt. Het water wordt omgeleid door de deels nieuw gegraven Zandleij, omdat in natuurgebied De Brand planten voorkomen die van voedselarm water houden. Het is het belangrijkste amfibiegebied van Brabant voor de boomkikker, de heikikker en de kamsalamander, die allemaal van vochtige gronden houden. Brabants Landschap is de beheerder van het natuurgebied.

B Leemputten

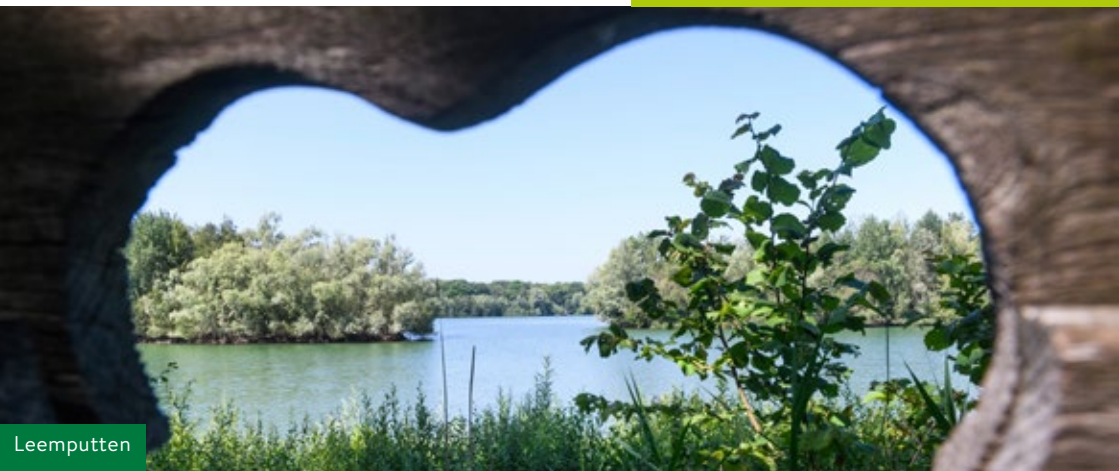
Op de vochtige heide tussen Udenhout en Haaren werd eeuwenlang leem gewonnen. Op vele plaatsen werden putten en poelen gegraven om leem te kunnen delven. Vanaf 1970 is hier op grote schaal zand gewonnen. De grote plassen met grillige oeverlijn zijn het resultaat hiervan. Veel putten, poelen en plassen zijn nu eigendom van Brabants Landschap. Vanaf de lange laan achter Huize Assisië (voorbij kp 96) staat een vogelkijkhut. De plassen lokken veel vogels, zoals de aalscholver, de overzwaluw en zelfs de visarend.

De Brand

Routebeschrijving

Kp 35 – kp 96 | Voor café De Rustende Jager hangt een paneeltje van de Leijestroomroute. Volg de aangegeven richting, dus ri **kp 76**, fietspad naast Oude Bosschebaan. Na ruim 1 km **RA**, Zandkantseweg (**kijkpunt A**). Op rotonde bij **kp 49 RD**, Biezenmortel in ri **kp 95**. Einde bebouwing Biezenmortel **LA**, Winkelsestraat. Op kruising **LA** en spoorlijn over. Op kruising bij **kp 95 RD**, Hooghoutseweg ri **kp 96**. Bocht naar **L** volgen ri **kp 96 (kijkpunt B)**.

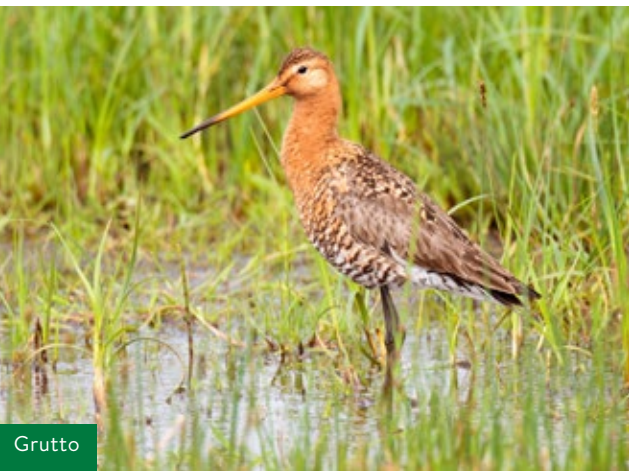
Leemputten

C Landgoed Haarendael

Door een poort van wapenstenen uit de 18e eeuw kom je op het terrein van het voormalige seminarie Haarendael. De geschiedenis van Haarendael begon in 1833 toen de woningnood van de Bossche priesterstudenten moest worden opgelost. De Haarense Kapel op het complex, gebouwd in 1936, is een fraai voorbeeld van de Delftse School in de architectuur. Het in verval geraakte landgoed Haarendael, wordt de komende jaren compleet gerenoveerd. Nadat het jarenlang een centrum was voor verstandelijk gehandicapten, is het leeg komen te staan en van de buitenwereld afgesloten. Het museum De Gedenkplaats is wel te bezoeken (in de zomermaanden op zondag geopend). Het museum bevindt zich bij de kapel van de seminarie. Met jaarlijks wisselende tentoonstellingen worden het verblijf van ruim 4300 gevangenen en gijzelaars uit de Tweede Wereldoorlog hier in beeld gebracht.

D Helvoirts Broek

De Broekleij stroomt van oudsher door het drassige gebied ten oosten van Haaren en Helvoirt. Rond 1900 bestond het broek nog bijna helemaal uit moeras, maar in de jaren daarna is het ontgonnen. Het Helvoirts Broek is aangewezen als natte natuurparel en heeft betekenis als broedgebied voor weidevogels zoals Kievit en grutto. Tijdens hoog water kan hier water worden geborgen.

Grutto

Kp 96 – Haaren | Bij **kp 96 RA** ri **kp 79**, verboden voor auto's. Aan het eind vóór verkeersweg **LA**. Bocht naar **L** en naar **R** volgen. Op kruising **RA**, Koolhofweg. Bij verkeerslichten N65 oversteken en **LA**, Rijksweg. Tweede weg **RA** onder poort door, Raamse Akkers. Weg volgen over parkeerterrein en **RA**, asfaltweg (**kijkpunt C**). Op driesprong **LA** en meteen bebouwde kom Haaren in, Vogelenzang. Op kruising **LA**.

Haaren – kp 26 | Op volgende kruising **RA**, even de Leijestroomroute verlaten en dus in bebouwde kom Haaren blijven, Oude Baan, later Groenplein. Einde weg **RA**, Kerkstraat. Voorbij restaurant De Chinese Muur **LA**, Broederspaadje, rood grindpad, later asfalt. Aan het eind bij **kp 81 LA** ri **kp 44**. Einde weg bij **kp 44 LA**, Groenstraat (**kijkpunt D**) ri **kp 26**. Aan het eind **RA**, fietspad ri Helvoirt.

Kp 26 – kp 77 | Bij **kp 26 RD** ri **kp 78** N65 oversteken. **RD**, Torenstraat, langs kerk. Voor spoorlijn bij **kp 78 LA** ri **kp 77** en Udenhout. Langs kerk. Net voor overweg **LA**, Sint Jorisstraat. Gelijk **RA**, Biestakkerstraat, later De Gijzel. Op splitsing R aanhouden.

Kp 77 – kp 76 | Op driesprong bij **kp 77 RA** ri **kp 76**, Gijzelstraat. Overweg over en **RD**. Aan het eind **LA** en gelijk **RA**, Runsvoort. Brug over Zandleij (**kijkpunt E**) oversteken. Op splitsing **RD**, halfverharde weg ri **kp 76**. Bij **kp 76 RA**, fietspad naast onverharde Oude Bosschebaan ri **kp 25**.

E Zandleij

De Zandleij oogt als een natuurlijke beek, maar is nooit geheel natuurlijk geweest. De naam leij, wat ‘geleiden’ betekent, geeft dat al aan. Vermoedelijk is de Zandleij tussen de 14e en de 18e eeuw gegraven. Na het inzamelen en afvoeren van het afvalwater van Tilburg in de jaren ‘60 ontstond er een capaciteitsprobleem en is er een nieuwe, ruimere bedding gegraven. Sinds 2017 stroomt het water vanuit Tilburg niet meer door de oude Zandleij, maar door de deels nieuw gegraven Zandleij. Zo kan natuurgebied De Brand weer zo nat worden als vroeger voor bijzondere planten en dieren. De Zandleij had van 1942 tot 1995 een eigen waterschap: Waterschap De Zandleij. Sinds 1995 is het waterbeheer bij Waterschap De Dommel gekomen.

F Drongelens Kanaal

’s-Hertogenbosch had tot honderd jaar geleden een moeizame relatie met het water in de omgeving. Vooral tijdens samenvallende pieken in de waterafvoer van de Maas en de Brabantse beken kwam het voor dat de stad last had van overstromingen. Om die reden is tussen 1907 en 1910 het twintig kilometer lange Drongelens Kanaal gegraven, tegelijk met de aanleg van de Bergsche Maas.

Kp 76 – kp 73 | Fietspad naast Oude Bosschebaan **RD** volgen. Op **kp 25 LA** ri **kp 30**, fietspad langs onverharde weg. Aan het eind **LA**, ’t Hoog. Op driesprong bij **kp 30 RD** ri **kp 73**, ’t Hoog. Weg buigt naar **R** en heet Giersbergsebaan. Op kruising **RA**, Fazantbos. Aan het eind op asfaltweg **LA**, Margrietweg. Deze 1,5 km volgen.

Kp 73 – kp 35 | Op driesprong bij **kp 73 RA** ri **kp 74**, Margriet. Bocht naar **L** en naar **R** volgen. Bij witrood hek bocht naar **L** volgen en even verder **RA** brug over. Aan overzijde bij **kp 74, LA**, fietspad langs kanaal (**kijkpunt F**). Einde fietspad **LA** brug over en **RD**. Bij **kp 72 RD** ri **kp 34** Op driesprong **RD** klinkerweg volgen, Duinweg. Aan het eind **LA**, Giersbergen. Bij Herberg De Drie Linden en **kp 34 RA** fietspad ri **kp 35**.